

STANDARDIZACIJA

Bilten

JUGOSLOVENSKOG ZAVODA ZA STANDARDIZACIJU

10

Izdavač
JUGOSLOVENSKI ZAVOD ZA STANDARDIZACIJU
Beograd, Cara Uroša 54

Odgovorni urednik
Slavoljub Vitorović, dipl. inž.

STANDARDIZACIJA

BILTEN JUGOSLOVENSKOG ZAVODA ZA STANDARDIZACIJU

B E O G R A D

BROJ 10

OKTOBAR — 1971.

STRANA 221 — 244

S A D R Ž A J

	Strana
<i>Predlozi standarda za javnu diskusiju koji se objavljaju u celini:</i>	
<i>JUS F.S2.054 — Ispitivanje tekstila. Određivanje skupljanja filament-prede. Dipon-test.....</i>	223
<i>JUS N.F1.570 — Izolatori za nadzemne vodove. Tučak T20. Glavne mere .....</i>	225
<i>JUS N.F1.576 — Izolatori za nadzemne vodove. Gnezdo G 20. Glavne mere.....</i>	227
<i>Anotacije predloga standarda za javnu diskusiju iz oblasti:</i>	
— šumarstva i drvne industrije	229
— tekstilne industrije	229
— hemijske industrije	230
— veštačkih đubriva	230
— hemijske industrije (organski proizvodi aromatskog reda)	230
— elektrotehničkog izolacionog materijala	230
— energetskih kablova	230
— izolatora za nadzemne vodove	231
— građevinarstva	231
<i>Izmene u JUS N.H1.010 .....</i>	232
<i>Međunarodna standardizacija:</i>	
— Primljena dokumentacija	233
— Kalendar zasedanja	236
— Informacije ISO	239
<i>Objavljeni jugoslovenski standardi .....</i>	241

Predlog standarda
br. 9764

Ispitivanje tekstila
ODREĐIVANJE SKUPLJANJA FILAMENT-PREĐE
Dipon-test

JUS
F. S2. 054
1971.

Testing of textiles. Determination shrink of polyamide yarns. Du Pont test

Krajnji rok za dostavljanje primedbi 1. januar 1972.

1 Predmet standarda

- 1.1 Ovaj standard propisuje metodu određivanje skupljanja poliamidne filament-pređe i monofilamenta (u daljem tekstu »pređa«) po Dipon-testu.
- 1.2 Standard se prema dogovoru može primeniti i na filament-pređu i monofilament izrađenu iz drugih vrsta vlakana.

2 Princip

Iz uzorka izdvoji se određena dužina pređe i formira u epruvetu u obliku povesma.

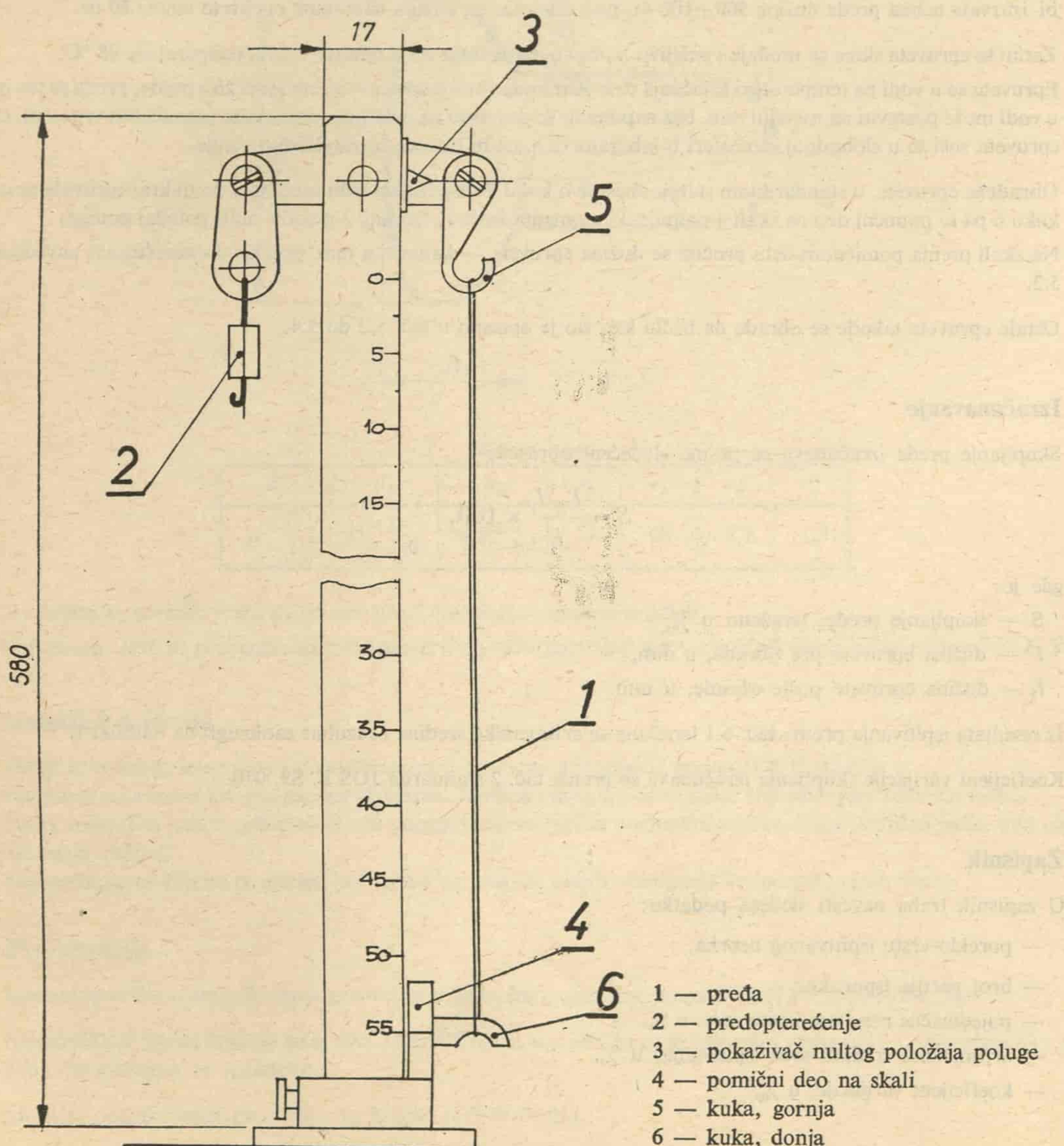
Pod utvrđenim uslovima odredi se dužina povesma.

Zatim se epruveta obradi u destilisanoj vodi pod utvrđenim uslovima, suši i ponovo odredi dužina povesma.

Izračuna se procenat skupljanja pređe.

3 Uredaj i pribor

- 3.1 Uredaj prema slici. Uredaj je izrađen na principu dvopolužne vase.

- 3.2 Uredaj za namotavanje epruveta, sa vitlom, obima kojim se dobija propisana dužina epruvete celim brojem obrtaja. Uredaj za namotavanje je snabdeven brojačem obrtaja vitla i vodičima pređe koji sprečavaju mršenje i namotavanje žica pređe jedne preko druge.
Preporučuje se obim vitla od jednog metra ali se po sporazumu zainteresovanih strana može uzeti i vitao drugog obima.
- 3.3 Uredaj za dovođenje epruvete u standardno stanje prema JUS F.S2.012.
- 3.4 Metalni ram izrađen iz nerđajućeg materijala.
- 3.5 Laboratorijska čaša visoke forme, zapremine 1000 ml

4 Izdavanje i priprema uzoraka i epruveta

Izdvajanje i priprema uzoraka i epruveta vrši se prema tač. 5 standarda JUS F.S2.050.

5 Postupak

- 5.1 Epruvete se dovedu u standardno stanje.
- 5.2 Epruveta se obesi o kuku 5 na gornjem delu uređaja a donji kraj epruvete postavi se na kuku 6 pa se pomični deo na skali 4 pomiče do momenta kada pokazivač 3 pokaže nulti položaj poluge.
Na skali prema pomičnom delu pročita se dužina epruvete — kanure, u mm. Predopterećenje 2 jednako je naponu koji bi izazvala težina pređe dužine 500 ± 100 m, pod uslovom da dužina namotane epruvete iznosi 30 m.
- 5.3 Zatim se epruveta skine sa uređaja i pažljivo potopi u destilisanu vodu odnosa 1:100, temperature 98 °C.
Epruveta se u vodi na temperaturi ključanja drži 30 minuta (u cilju sprečavanja mršenja žica pređe, pređa se pre potapanja u vodi može postaviti na metalni ram, bez napona ili se povesmo na nekoliko mesta veže pamučnom vrpcom). Obrađena epruveta suši se u slobodnoj atmosferi u laboratoriji a zatim dovede u standardno stanje.
- 5.4 Obrađena epruveta, u standardnom stanju obesi se o kuku 5 na gornjem delu uređaja a donji kraj epruvete postavi se na kuku 6 pa se pomični deo na skali 4 pomiče do momenta kada pokazivač 3 pokaže nulti položaj poluge.
Na skali prema pomičnom delu pročita se dužina epruvete — kanure, u mm, pod predopterećenjem navedenim u tač. 5.2.
- 5.5 Ostale epruvete takođe se obrade na način kao što je opisano u tač. 5.2 do 5.4.

6 Izračunavanje

- 6.1 Skupljanje pređe izračunava se prema sledećem obrascu:

$$S = \frac{l - l_1}{l_1} \times 100,$$

gde je:

- S — skupljanje pređe, izraženo u %,
 l — dužina epruvete pre obrade, u mm,
 l_1 — dužina epruvete posle obrade, u mm.

- 6.2 Iz rezultata ispitivanja prema tač. 6.1 izračuna se aritmetička sredina i rezultat zaokrugli na najbliži 1.
6.3 Koeficijent varijacije skupljanja izračunava se prema tač. 2 standarda JUS F. S9. 010.

7 Zapisnik

U zapisnik treba navesti sledeće podatke:

- poreklo-vrstu ispitivanog uzorka,
- broj partije isporuke,
- pojedinačne rezultate ispitivanja, u %,
- aritmetičku sredinu svih ispitivanja, u %.
- koeficijent varijacije, u %.

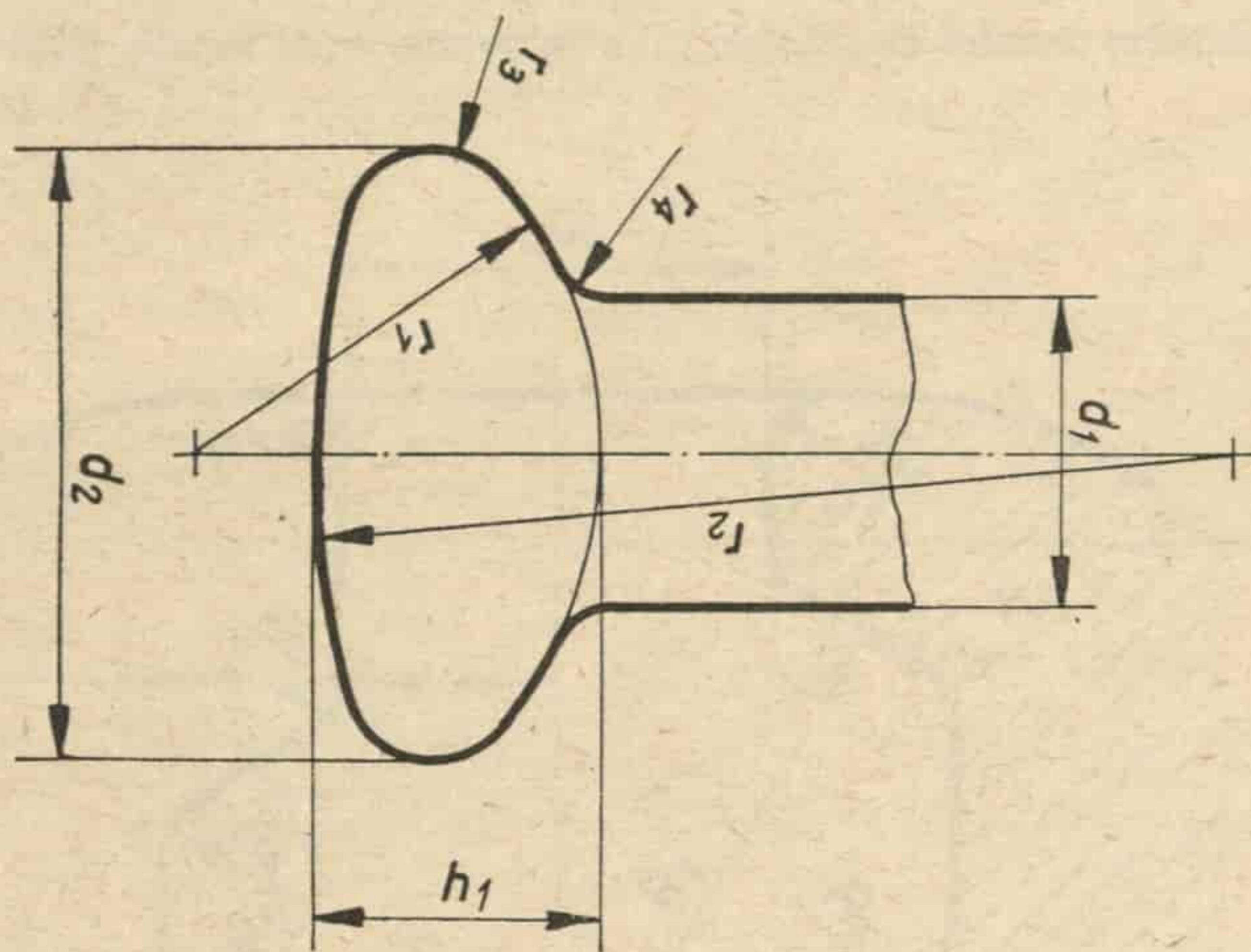
Predlog standarda
br. 9765Izolatori za nadzemne vodove
TUČAK T 20
Glavne mereJ U S
N. F1. 570
1971.*Insulators for overhead lines. Pin ball T 20. Dimensions***Krajnji rok za dostavljanje primedbi 1. januar 1972.***Ovaj standard je u skladu sa preporukom Međunarodne elektrotehničke komisije, IEC publikacija 120, prvo izdanje, 1960.***1 Predmet standarda**

Ovaj standard propisuje glavne mere, materijal i izradu, kao i proveravanje tučka (batića) T 20 koji se upotrebljava za spajanje elemenata visećih izolatora za nadzemne energetske vodove.

2 Mere i tolerancije

2.1 Propisane mere i tolerancije tučka, prikazane na slici, propisane su u tabeli.

Propisane mere i tolerancije odnose se na gotov tučak, uključujući i zaštitnu prevlaku.

Mere u mm

d_1	d_2	h_1	r_1	r_2	r_3	r_4
$21 +0$ $-1,3$	$41 +0$ $-1,6$	$19,5 +0$ $-1,4$	27	60	5,7	3,5

2.2 Na dužini h_3 prečnik vrata d_1 ne sme preći vrednost propisanu u tabeli.

Napomena: Ovo se proverava graničnim merilom »ide« za visinu glave i prečnik vrata tučka prema JUS N.F1.573.

3 Materijal i izrada

Tučak se izrađuje kovanjem i poboljšanjem od čelika za poboljšanje prema JUS C.B2.021.

Površina tačka mora biti glatka, bez pukotina, šupljina i drugih nedostataka koji smanjuju kakvoću tučka.

Tučak mora biti trajno zaštićen od rde pocinkovanjem toplim postupkom ili na drugi pouzdan način koji obezbeđuje istovetnu zaštitu.

Sloj cinka mora biti ravnomeran, bez mehurića, zrnaca, sitnih udubljenja i nepocinkovanih mesta.

4 Proveravanje

4.1 Ispravnost tučka u pogledu mera proverava se graničnim merilima prema JUS N.F1.573 i N.F1.574.

4.2 Mehanička čvrstoća ispituje se prema JUS N.F1.011, a u skladu sa propisanim mehaničkim opterećenjem i pojedinačnim standardima za izolatore.

4.3 Kvalitet pocinkovanja proverava se prema JUS N.F1.011.

5 Označavanje

U tehničkoj i drugoj dokumentaciji i u porudžbinama, tučak za viseće izolatore, sa prečnikom vrata 20 mm, označava se:

Tučak T 20 JUS N.F1.570

Veza sa drugim standardima:

JUS C.B9.021 — Čelici za poboljšanje. Tehnički propisi za izradu i isporuku

JUS N.F1.011 — Elektroenergetski nadzemni vodovi. Izolatori za napone iznad 1 kV. Propisi za ispitivanje i preuzimanje

JUS N.F1.573 — Izolatori za nadzemne vodove. Granična merila za visinu glave i prečnik vrata tučka T 20

JUS N.F1.574 — Izolatori za nadzemne vodove. Granična merila za prečnik glave tučka T 20

JUS N.F1.575 — Izolatori za nadzemne vodove. Granično merilo za proveru kvačenja zglobova od 20 mm

JUS N.F1.578 — Izolatori za nadzemne vodove. Osobine zglobova tučak — gnezdo od 20 mm

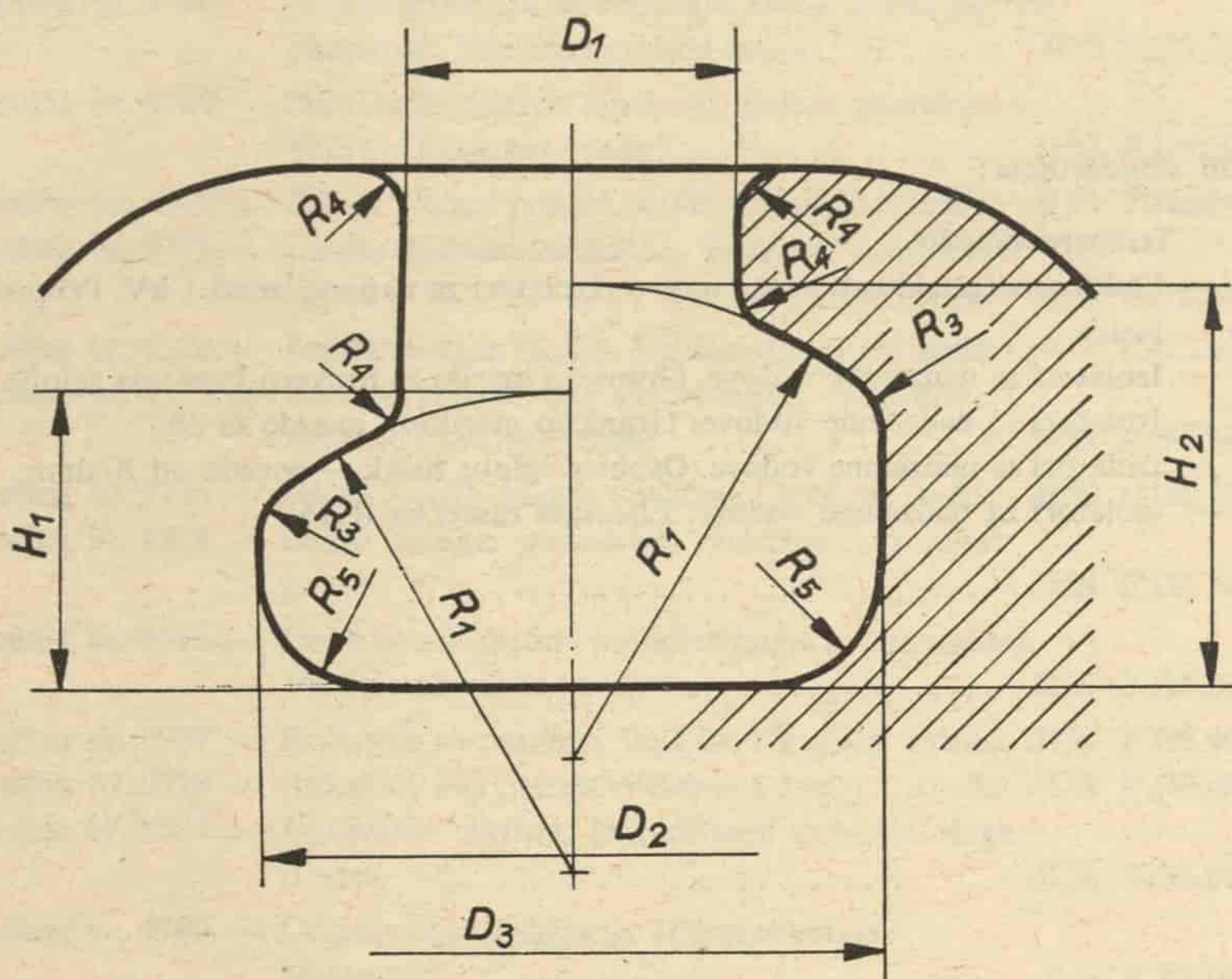
Predlog standarda
br. 9766Izolatori za nadzemne vodeve
GNEZDO G 20
Glavne mereJUS
N. F1. 576
1971.*Insulators for overhead lines. Socket end G 20. Dimensions*Krajnji rok za dostavljanje primedbi 1. januar 1972.*Standard je u skladu sa preporukom Medunarodne elektrotehničke komisije, IEC publikacija 120, prvo izdanje, 1960.***1 Predmet standarda**

Ovaj standard propisuje glavne mere, materijal i izradu, kao i proveru gnezda (zdjelice) G 20 u kapi izolatora, koje služi za spajanje elemenata visećih izolatora za nadzemne energetske vodove.

2 Mere i tolerancije

2.1 Propisane mere i tolerancije gnezda G 20, prikazane na slici, date su u tabeli.

Propisane mere i tolerancije odnose se na gotovo gnezdo, uključujući zaštitnu prevlaku.

Mere u mm

d_1	d_2 min	d_3 min	h_1	h_2 min	R_1	R_2	R_4	R_5	T min
$23^{+2,1}_{-0}$	42,5	42,5	$20,5^{+2,1}_{-0}$	28,5	27	6	3,5	7	7,0

T je visina sigurnosne rascepke

2.2 Spoljne mere i oblik gnezda, odnosno gornjeg dela kape izolatora, nisu propisani, ali, oni moraju biti takvi da se u gnezdu može staviti granično merilo za proveru kvačenja prema JUS N.F1.575. Isto tako, oblik donjeg dela izolatora mora biti takav da se i gnezdo sa najvećim dozvoljenim spoljnim merama koje dopušta granično merilo za proveru kvačenja (prema JUS N.F1.575) može nesmetano zakvačiti.

3 Materijal i izrada

Gnezdo se izrađuje od temperovanog liva BTeL 40 ili GTeL 38, prema JUS C.J2.021 iki od kovanog čelika odgovarajućeg kvaliteta. Površina gnezda mora biti glatka, bez pukotina, šupljina, šavova i bez ostataka od livačkog peska.

Gnezdo mora biti zaštićeno od rde pocinkovanjem toplim postupkom ili na drugi pouzdan način koji obezbeđuje istovetnu zaštitu. Sloj cinka mora biti ravnomern, bez mehurića, zrnaca, sitnih udubljenja i nepocinkovanih mesta.

4 Proveravanje

- 4.1 Ispravnost gnezda u pogledu mera proverava se graničnim merilima prema JUS N.F1.577.
- 4.2 Mehanička čvrstoća ispituje se prema JUS N.F1.011, a u skladu sa propisanim mehaničkim opterećenjem u pojedinačnom standardu za izolatore.
- 4.3 Kvalitet pocinkovanja proverava se prema JUS N.F1.011.

5 Označavanje

U tehničkoj i drugoj dokumentaciji i u porudžbinama, gnezdo od 20 mm za viseće izolatore označava se:

Gnezdo G 20 JUS N.F1.576

Veza sa drugim standardima:

JUS C.J2.021 — Temperovani liv

JUS N.F1.011 — Elektroenergetski nadzemni vodovi. Izolatori za napone iznad 1 kV. Propisi za ispitivanje i preuzimanje

JUS N.F1.575 — Izolatori za nadzemne vodove. Granično merilo za proveru kvačenja zglobovi od 20 mm

JUS N.F1.577 — Izolatori za nadzemne vodove. Granično merilo za gnezdo G 20

JUS N.F1.578 — Izolatori za nadzemne vodove. Osobine zglobovi tučak — gnezdo od 20 mm

JUS N.F1.569 — Izolatori za nadzemne vodove. Elastična rascepka R 16

**ANOTACIJA PREDLOGA STANDARDA
IZ OBLASTI ŠUMARSTVA I DRVNE INDUSTRIJE**

Krajnji rok za dostavljanje primedbi 1. januar 1972.

Ovim se stavlja na javnu diskusiju predlog jugoslovenskog standarda:

Predlog br. 9767 Obrada i prerada drveta. Termini i definicije mašina za obradu i preradu drveta ..... JUS D.A2.010

Predlog je urađen od strane stručne komisije na osnovu osnove urađene od strane ovoga Zavoda. Kod izrade predloga korišćen je nacrt analognih standarda DIN-a i Britanskog standarda.

Predlozi su dostavljeni većem broju instituta, fakulteta, zavoda, asocijacija privrede iz drvne industrije i mašinogradnje kao i pojedinim preduzećima.

Ostali zainteresovani mogu dobiti predloge na pismeni zahtev Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, 11001 Beograd, Cara Uroša br. 54, poštanski pregradak 933.

**ANOTACIJA PREDLOGA STANDARDA
IZ OBLASTI TEKSTILNE INDUSTRIJE**

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. januar 1972. godine.

Ovim se stavljuju na javnu diskusiju sledeći predlozi standarda:

Predlog br. 9768 Pleteni proizvodi za odevanje. Dečje muške pletene pantalone. Veličine i kvalitet izrade..... JUS F.D5.203

Predlog br. 9769 — Dečji muški pleteni kompleti/majica, pantalone/. Veličine i kvalitet izrade..... JUS F.D5.204

Predlog br. 9770 — Ženski pleteni prsluci. Veličine i kvalitet izrade JUS F.D5.265

Predlog br. 9771 — Ženske pletene pantalone. Veličine i kvalitet izrade ..... JUS F.D5.266

Predlog br. 9772 — Ženske pletene majice. Veličine i kvalitet izrade JUS F.D5.267

Predlog br. 9773 — Ženski pleteni kompleti/majice, pantalone/. Veličine i kvalitet izrade ..... JUS F.D5.268

Predlog br. 9774 — Dečje ženske majice. Veličine i kvalitet izrade JUS F.D5.307

Predlog br. 9775 — Dečje ženske pantalone. Veličine i kvalitet izrade ..... JUS F.D5.308

Predlog br. 9776 — Dečji ženski pleteni kompleti/majica, pantalone/. Veličine i kvalitet izrade ..... JUS F.D5.309

Predlog br. 9777 — Rukavice sa prstima. Veličine i kvalitet izrade JUS F.D5.400

Predlog br. 9778 — Rukavice bez prstiju. Veličine i kvalitet izrade JUS F.D5.401

Predlog br. 9779 — Ispitivanje tekstila. Određivanje sadržaja vlage u vuni ..... JUS F.S2.011

Predlog br. 9780 — Određivanje skupljanja filament-pređe. Dipon-test ..... JUS F.S2.054

Predlog br. 9781 — Određivanje tvrdoće namotavanja pređe.... JUS F.S2.056

Predlog br. 9782 — Određivanje grešaka na filament-pređi (pokidani pojedinačni filamenti) ..... JUS F.S2.057

Predlog br. 9783 — Određivanje stepena elastičnosti filament-pređe JUS F.S2.058

Predlog br. 9784 — Određivanje sadržaja nopa, zadebljanja, biljnih čestica i obojenih vlakana u vunenoj češljanoj traci ..... JUS F.S2.241

Predlog br. 9785 — Određivanje sadržaja pepela u vuni..... JUS F.S2.071

Predlog br. 9786 — Određivanje sadržaja biljnih i drugih primesa u vuni. Postupak sa natrijumhidroksidom .... JUS F.S3.072

Predlog br. 9787 — Određivanje rastvorljivosti vune u alkalijama JUS F.S3.073

Predlog br. 9788 — Određivanje rastvorljivosti vune u kiselinama JUS F.S3.074

Predlog br. 9789 — Određivanje kiselog sadržaja vune ..... JUS F.S3.075

Predlog br. 9790 — Određivanje rastvorljivosti vune u ureabisulfitu JUS F.S3.076

Zainteresovane radne organizacije koje nisu primile predloge standarda mogu se obratiti neposredno Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, 11000 Beograd, Cara Uroša 54, tel. 634—322, da im se naknadno dostave predlozi za stavljanje primedbi i mišljenja za eventualnu dopunu i izmenu.

**ANOTACIJA PREDLOGA REVIZIJE STANDARDA
IZ OBLASTI HEMIJSKE INDUSTRIJE**

Krajnji rok za dostavljanje primedbi 1. januar 1972.

Stavlja se na javnu diskusiju predlog revizije jugoslovenskog standarda:

Predlog br. 9791 Bazne hemikalije. Natrijumtiosulfat, tehnički .... JUS H.B1.039
 Ovaj predlog je nastao preradom postojećeg standarda izrađenog 1952 god., od strane stručnjaka Fabrike »Zorka« iz Šapca. Zainteresovana preduzeća i institucije koje nisu dobile tekst ovog predloga mogu se naknadno dobiti na adresu Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju (Beograd, pošt. pregradak 933).

**ANOTACIJA PREDLOGA JUGOSLOVENSKIH STANDARDA
IZ OBLASTI VEŠTAČKIH ĐUBRIVA**

Krajnji rok za dostavljanje primedbi 1. januar 1972.

Stavljuju se na javnu diskusiju sledeći predlozi jugoslovenskih standarda:

Predlog br. 9792 Veštačka đubriva
 Triplisuperfosfat, u prahu ..... JUS H.B4.039
Predlog br. 9793 „ Triplisuperfosfat, u granulama ..... JUS H.B4.040
 Zainteresovana preduzeća i institucije koje nisu dobile tekst ovog predloga mogu ga dobiti na adresu Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju (Beograd, pošt. pregradak 933).

**ANOTACIJA PREDLOGA JUGOSLOVENSKIH STANDARDA
IZ OBLASTI HEMIJSKE INDUSTRIJE
(ORGANSKI PROIZVODI AROMATSKOG REDA)**

Krajnji rok za dostavljanje primedbi 1. januar 1972.

Stavljuju se na javnu diskusiju sledeći predlozi jugoslovenskih standarda:

Predlog br. 9794 Hlorbenzol, tehnički. Uslovi kvaliteta ..... JUS H.B7.045
Predlog br. 9795 Orto-dihlorbenzol, tehnički. Uslovi kvaliteta .... JUS H.B7.046
Predlog br. 9796 Para-dihlorbenzol, tehnički. Uslovi kvaliteta .... JUS H.B7.047
Predlog br. 9797 Hlorbenzol, tehnički. Metoda ispitivanja ..... JUS H.B7.450
Predlog br. 9798 Orto-dihlorbenzol, tehnički. Metode ispitivanja .... JUS H.B8.451
Predlog br. 9799 Para-dihlorbenzol, tehnički. Metode ispitivanja ... JUS H.B8.452
 Zainteresovana preduzeća i institucije koje nisu dobile tekst ovih predloga mogu ih dobiti na adresu Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju (Beograd, pošt. pregradak 933).

**ANOTACIJA PREDLOGA STANDARDA
IZ OBLASTI ELEKTROTEHNIČKOG IZOLACIONOG MATERIJALA**

Krajnji rok za stavljanje primedbi 1. januar 1972.

Tehnički odbor br. 15 — Izolacioni materijali, u sastavu Jugoslovenskog elektrotehničkog komiteta, na svom redovnom sastanku održanom 20. i 21. maja 1971. u Svetozarevu, usvojio je sledeće predloge standarda za objavljivanje na javnu diskusiju:

Predlog br. 9800 Izolacioni materijal na temelju složenog tinca ili papira od obrađenog tinca. Definicije i osnovni zahtevi ..... JUS N.A8.401
Predlog br. 9801 — Metode ispitivanja ..... JUS N.A8.402
Predlog br. 9802 — Materijal od krutog tinca za separatore komutatora ..... JUS N.A8.403

Gornje predloge pripremili su saradnici odbora iz preduzeća »Rade Končar«, Zagreb, na bazi radnih dokumenata Međunarodne elektrotehničke komisije 15C (Central Office) 5, 15C(Central Office)6 i 15C(Central Office)7 od oktobra 1969. godine. Radne organizacije zainteresovane za objavljene predloge treba da se obrate pismeno ovom Zavodu.

**ANOTACIJA PREDLOGA ZA REVIZIJU STANDARDA
IZ OBLASTI ENERGETSKIH KABLOVA**

Krajnji rok za stavljanje primedaba 1. januar 1972.

Ovim se stavljuju na javnu diskusiju sledeći predlozi standarda:

Predlog br. 9803 Kablovi sa izolacijom od impregnisanog papira i metalnim plaštom, za napone do 60 kV ..... JUS N.C5.020
Predlog br. 9804 Kablovi sa izolacijom i plaštom od termoplastičnih masa, za napone do 10 kV ..... JUS N.C5.220

Današnji razvoj tehnike i tehnologije nameće potrebu da se postojeći standardi revidiraju i usaglase sa najnovijim preporukama Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC), poznatim standardima razvijenih industrijskih zemalja, kao i najnovijim dostignućima u oblasti tehnologije prerade i razvoja domaće industrije kablova i kablovskih mreža.

U odnosu na postojeće standarde, predlozi za reviziju sadrže sledeće značajnije izmene:

- Odredbe za bakarne i aluminijumske provodnike usklađene su u potpunosti sa preporukom IEC publikacija 228 od 1966, odnosno sa JUS N.C0.015 od 1967.
- Odredbe za izolaciju žila energetskih kablova sa punim dielektrikom od termoplastičnih masa usklađene su sa preporukama IEC, dokument 20A(Central Office)30 od 1970, kao i IEC publikacijom 55 za kable sa impregnisanom papirnom izolacijom.
- Obeležavanje žila kablova za nazivne napone od 0,6/1 kV u potpunosti je usklađeno odredbama CEE publikacije 2 i 13 i ostalim nacionalnim standardima: VDE 0271 i VDE 0255, kao i JUS N.C0.010.
- Odredbe o vrstama i načinu ispitivanja su proširene novim zahtevima, baziranim na pomenutim IEC preporukama i VDE propisima, koje se odnose na ispitivanje dielektrika i veka trajanja kabla, putem ispitivanja dielektričkih gubitaka i dugotrajnim termičkim i cikličkim ispitivanjem kabla.
- Posebna pažnja je posvećena sigurnosti i zaštiti uvođenjem ekrana ispod i iznad izolacije, što utiče na produženje veka trajanja kabla.
- S obzirom na današnju tehniku polaganja kablova, kao i novih termoplastičnih materijala, unete su nove odredbe za mehaničku zaštitu — armaturu i upotrebu armiranih kablova.

Predloge standarda pripremila je grupa stručnjaka Industrije kablova »Moša Pijade« Svetozarevo u saradnji sa fabrikama »Novkabel«, Novi Sad i »Elka«, Zagreb, kao i na bazi primljenih primedaba od zainteresovanih korisnika.

S obzirom da novi predlozi standarda predstavljaju kvalitetne promene u odnosu na postojeće standarde, skreće se pažnja zainteresovanim radnim organizacijama da ih detaljno prouče i eventualno primene.

Zainteresovane radne organizacije mogu na zahtev dobiti gornje predloge od Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju.

ANOTACIJA PREDLOGA STANDARA IZ OBLASTI IZOLATORA ZA NADZEMNE VODOVE

Krajnji rok za dostavljanje primedbi 1. januar 1972.

Ovim se stavljuju na javnu diskusiju sledeći predlozi standarda:

Predlog br. 9805 Izolatori za nadzemne vodove.

Predlog br. 9806	,,	Dvostruki tučak DT 20. Glavne mere ..	JUS N.F1.571
		Granična merila za visinu i prečnik vrata	
		tučka T 20	JUS N.F1.573
Predlog br. 9807	,,	Granična merila za prečnik glave tučka	
		T 20	JUS N.F1.574
Predlog br. 9808	,,	Granično merilo za proveru kvačenja	
		zglobo tučak-gnezdo od 20 mm	JUS N.F1.575
Predlog br. 9809	,,	Granična merila za gnezdo G 20	JUS N.F1.577
Predlog br. 9810	,,	Osobine zglobo tučak-gnezdo od 20 mm..	JUS N.F1.578

Predlozi standarda su izrađeni u Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju na predlog Industrije elektroporculana — Aranđelovac.

Predlozi su umnoženi i dostavljeni zainteresovanim preduzećima i institucijama.

Zainteresovani, koji nisu dobili ove predloge standarda, mogu ih dobiti na pismeni zahtev upućen na adresu: Jugoslovenski zavod za standardizaciju, Beograd, Cara Uroša 54, poštanski pregradak 933.

ANOTACIJA PREDLOGA STANDARA IZ OBLASTI GRAĐEVINARSTVA

Krajnji rok za dostavljanje primedbi 1. januar 1972. godine

Predlog br. 9811	Kuhinjska oprema za stanove	
	Kuhinjski praonik sa jednom školjkom	JUS U.N5.300
Predlog br. 9812	Kuhinjski praonik sa dve školjke	JUS U.N5.310

Napred navedeni standardi su umnoženi i dostavljeni zainteresovanim preduzećima i institucijama.

Predlozi su izrađeni u Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju na osnovu materijala proizvođača.

Interesenti koji ove predloge ne budu primili mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju (Beograd, Cara Uroša 54, p. fah 933) sa zahtevom da im se isti dostave.

IZMENE

U skladu sa ovim izdanjem preporuke Međunarodne elektrotehničke komisije, IEC publikacija 76, menjaju se podtačke 8.1 i 8.2 u JUS N.H1.010 objavljenom u Službenom listu FNRJ br. 34/1962, koje sada glase:

8.1 Klase izolacionog materijala

Za normalne transformatore predviđa se upotreba izolacije sledećih klasa:

A, E i B

Klasifikacija izolacionih materijala data je u JUS N.A8.005.

8.2 Granična povišenja temperature

Granična povišenja temperature transformatora izolovanih materijalima klasa A, E i B, pri temperaturi rashladnog sredstva prema tač. 2.2, data su u tabeli 4.

Tabela 4

Deo transformatora	hlađenje	Granično povišenje temperature u °C za klasu izolacionog materijala			Merenje zagrevanja
		A	E	B	
Namot hlađen vazduhom		60	75	80	
Namot u ulju	N P	65	—	—	Promenom otpora
	NU PU* VU	65	—	—	
Ulje u naj-višem sloju	Zaštićeno od dodira sa vazduhom (konzervator)		60		
	U dodiru sa vazduhom		55		
Magnetni limovi i ostali delovi		Zagrevanje ne sme štetno delovati na susedne delove i na magnetska svojstva transformatorskog lima, niti na izolaciju lima i svornjaka			Termometrom

* Za transformatore s prisilnom cirkulacijom ulja, bez obzira da li je ulje hlađeno vazduhom ili vodom, uzimaju se isto granično povišenje temperature namota, uprkos tome što je granična temperatura rashladnog vazduha viša od 15° C od granične temperature vode.

Mole se imaoći ovog standarda da gorenavedene izmene unesu u svoje primerke.

Iz Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju

MEĐUNARODNA STANDARDIZACIJA

PRIMLJENA DOKUMENTACIJA

Ovaj predlog sadrži predloge preporuka, usvojene preporuke i drugu važniju dokumentaciju koju je Jugoslovenski zavod za standardizaciju primio od Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) i Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC). Preporučuje se zainteresovanim da koriste ovu dokumentaciju uvidom u prostorijama Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, ili putem izrade kopija, a po posebnom traženju, uz obavezu plaćanja troškova reprodukcije.

ISO/TC 6 — Papir, karton, i celulozna pulpa.

Preporuke ISO:

- br. 1924 — »Papir i karton. Određivanje zatezne čvrstoće«,
br. 1974 — »Papir. Određivanje otpornosti prema cepanju«.

br. 2449 — »Mleko i mlečni proizvodi. Aerometali za merenje zapreminske mase proizvoda sa površinskim pritiskom oko 45 mN/m« (rok za primedbe 1. XI 1971).

ISO/TC 17 — Čelik

Predlog preporuke ISO:

- br. 683/XII — »Termički obrađeni legirani čelici i čelici za automate. Deo XII. Čelici za plameno i indukpciono kaljenje«.

ISO/TC 38 — Tekstil

Preporuka ISO:

- br. 1763 — »Tepisi moket. Metoda određivanja broja snopića po jedinici površine i dužine«,
br. 1968 — »Užad i proizvodi užarstva. Terminološki rečnik«.

Predlozi preporuka ISO:

- br. 2370 — »Određivanje finoće lanenih vlakana. Postupci na bazi propustljivosti vazduha« (rok za primedbe 1. XI 1971).
br. 2424 — »Tekstilni podni pokrivači. Klasifikacija i terminologija« (rok za primedbe 1. XI 1971).

ISO/TC 39 — Mašine alatke

Preporuka ISO:

- br. 2091 — »Hidraulični cilindri. Unutrašnji prečnici i prečnik vodice klipa«.

ISO/TC 43 — Akustika

Preporuka ISO:

- br. 1996 — »Akustika. Procenjivanje buke u odnosu na reagovanje grupa ljudi«
br. 1999 — »Akustika. Procenjivanje izloženosti buci u toku rada u cilju zaštite sluha«.

ISO/TC 44 — Varenje

Predlog preporuke ISO:

- br. 2442 — »Varenje. Creva za gasno varenje i slične postupke« (rok za primedbe 1. XI 1971).

ISO/TC 45 — Guma

Preporuka ISO:

- br. 249 — »Sirova prirodna guma. Određivanje sadržaja stranih materija. II izdanje, zamjenjuje ISO/R 249-1962«
br. 1655 — »Kaučuk i lateks iz kaučuka. Određivanje mangana«,

ISO/TC 20 — Aero- i kosmonautika

Predlog preporuke ISO:

- br. 2277 — »Statički ispravljači za vazduhoplove« (rok za primedbe 1. XI 1971).

ISO/TC 23 — Poljoprivredne mašine i traktori

Predlog preporuke ISO:

- br. 2332 — »Poljoprivredni traktori kategorije 1 i 2. Slobodan prostor za automatske spojnice oruđa priključenih u tri tačke« (rok za primedbe 1. XI 1971).

ISO/TC 24 — Sita, određivanje granulometrijskog sastava sejanjem i drugim metodama

Predlog preporuke ISO:

- br. 2395 — »Sita i rešeta za kontrolno sejanje. Terminološki rečnik« (rok za primedbe 1. XI 1971).

ISO/TC 27 — Čvrsta mineralna goriva

Preporuka ISO:

- br. 1952 — Mrki ugljevi i ligniti. Metoda određivanja natrijuma i kalijuma rastvorljivih u razblženoj kiselini ekstrakcijom.

ISO/TC 29 — Sitan alat

Preporuka ISO:

- br. 1832 — »Okretne pločice od tvrdog metala. Sistem označavanja«.

ISO/TC 34 — Poljoprivredni prehrabeni proizvodi

Predlozi preporuka ISO:

- br. 2447 — »Proizvodi voća i povrća. Određivanje sadržaja kalaja« (rok za primedbe 1. XI 1971).
br. 2448 — »Proizvodi voća i povrća. Određivanje sadržaja etanol-a« (rok za primedbe 1. XI 1971).

- br. 1794 — »Savitljivi materijali sa čelijama. Merenje dimenzija epruveta«,
- br. 1798 — »Savitljivi materijali sa čelijama. Određivanje zatezne čvrstoće i izduženja pri kidanju«,
- br. 1855 — »Savitljivi materijali sa čelijama. Određivanje prividne gustoće«,
- br. 2005 — »Lateks prirodnog kaučuka. Određivanje sadržaja taloga«,
- br. 2028 — »Pripremanje suvog polimera iz butadien homopolimera i kapolimera lateksa«.

ISO/TC 47 — Hemija

Preporuke ISO:

- br. 1980 — »Azotna kiselina, tehnička. Određivanje ukupne kiselosti. Volumetrijska metoda«,
- br. 1981 — »Azotna kiselina, tehnička. Određivanje sadržaja azotnih jedinjenja. Volumetrijska metoda«,
- br. 1982 — »Azotna kiselina, tehnička. Određivanje sadržaja gvožđa. Fotometrijska metoda sa 2,2⁹ dipiridilom«,
- br. 1983 — »Azotna kiselina, tehnička. Određivanje sulfatnog ostatka posle žarenja. Gravimetrijska metoda«,

Predlozi preporuka ISO:

- br. 2362 — »Aluminijumfluorid, tehnički. Određivanje sadržaja fluorida. Modifikovana Wilard-Wintrova metoda« (rok za primedbe 1. XI 1971),
- br. 2365 — »Amonijumnitrat, tehnički. Merenje pH vrednosti. Potenciometrijska metoda« (rok za primedbe 1. XI 1971),
- br. 2369 — »Aluminijumfluorid, tehnički. Određivanje sadržaja silicijum-dioksida (SiO_2). Spektrofotometrijska metoda sa redukovanim kompleksom silikomolibdena« (rok za primedbe 1. XI 1971).

ISO/TC 78 — Aromatični ugljovodonici

Preporuke ISO:

- br. 1542 — Nomenklatura naziva za industriju benzena. Deo I
- br. 1543 — Definicije naziva za industriju benzena.

ISO/TC 79 — Laki metali i njihove legure.

Predlog preporuke ISO:

- br. 2353 — »Hemijska analiza magnezijuma i njegovih legura. Određivanje sadržaja mangana u legurama magnezijuma koje sadrže cirkonijum, retke zemlje, torijum i srebro. Fotometrijska metoda pomoću periodata«.

ISO/TC 81 — Jedinstveni nazivi za pesticide

Preporuka ISO:

- br. 257 — »Principi za izbor jedinstvenih naziva pesticida i drugih fitofarmaceutskih proizvoda« II izdanje zamenjuje ISO/R 257-1962.

ISO/TC 87 — Pluta

Preporuke ISO:

- br. 2030 — »Granulisana pluta. Granulometrijska analiza«,
- br. 2066 — »Ekspandirani anglomerat čiste plute. Određivanje vlage«,
- br. 2067 — »Granulisana pluta. Uzimanje uzoraka«.

ISO/TC 95 — Kancelarijske mašine

Predlog preporuke ISO:

- br. 2530 — »Obrada informacija. Tastatura sa ISO kodeksom sa 7 elemenata. Alfanumerička zona« (rok za primedbe 1. XI 1971).

ISO/TC 97 — Računske mašine i obrada informacija

Preporuke ISO:

- br. 1858 — »Jezgra i kalemovi za opštu primenu, sa rupom za centriranje 76 mm (3 in), za magnetne trake koje se primenjuju u aparatima za registrovanje merenja«,
- br. 1859 — »Nesnimljene magnetne trake za registrovanje merenja. Opšte dimenzionalne karakteristike«,
- br. 1860 — »Precizni kalemovi za magnetne trake koje se primenjuju u aparatima za registrovanje merenja«,
- br. 1861 — Magnetna traka za razmenu informacija sa 7 kanala 200 RPI (8 RP mm)«,
- br. 1862 — Magnetna traka za razmenu informacija sa 9 kanala 200 PRI (8 RP mm)«,
- br. 2021 — »Obrada informacija, Prikazivanje kombinacija sa 8 elemenata na bušenim karticama sa 12 redova«.

Predlog preporuke ISO:

- br. 2383 — »Terminološki rečnik iz oblasti obrade podataka — Deo 04. Sastavljanje podataka« (rok za primedbe 1. XI 1971).

ISO/TC 99 — Poluprerađevine od drveta

Pregled preporuke ISO:

- br. 2457 — »Klasifikacija daščica za parquet od masivne bukve« (rok za primedbe 1. XI 1971).

ISO/TC 100 — Lanci i lančanici za prenos snage i konvejere

Preporuka ISO:

- br. 1977 — Lanci za konvejere, transportne pločice i lančanici. Deo I. Lanci (metrička serija)«.

ISO/TC 105 — Čelična žičana užad

Predlog preporuke ISO:

br. 2408 — »Čelična žičana užad za opšte svrhe. Karakteristike« (rok za primedbe 1. XI 1971).

ISO/TC 107 — Metalne i druge neorganske prevlake

Preporuke ISO:

br. 2063 — »Raspširivanje cinka i aluminijuma na gvožđu i čeliku u cilju zaštite prema koroziji«,

br. 2064 — »Metalne i druge neorganske prevlake. Definicije termina koji se odnose na merenje debljine«,

Predlog preporuke ISO:

br. 2360 — »Neprovodne prevlake na nemagnetskom osnovnom metalu. Merenje debljine. Metoda pomoću Fukolovih struja« (rok za primedbe 1. XI 1971).

IEC/TC 2 — Obrtne mašine

Predlog preporuke za konvencije koje se odnose na opis sinhronih mašina. Upućeno na saglasnost po šestomesečnom pravilu. Rok za glasanje je 31. januar 1972. godine.

IEC/TC 3 — Grafički simboli

IEC publikacija 113-1

Klasifikacija i definicija šema i planova u elektrotehnici.

Drugo izdanje, 1971. Cena 12, — šv. fr.

IEC publikacija 117 -7 — preporučeni grafički simboli. VII deo: Uređaji sa poluprovodnicima, kondenzatori. Drugo izdanje, 1971. Cena 22,50 šv. fr.

IEC/TC 9 — Oprema za električnu vuču

IEC publikacija 349 — Pravila za rotacione električne mašine za šinksa i druga vozila. Prvo izdanje, 1971. Cena 63, šv. fr.

IEC/TC 21 — Akumulatori

IEC publikacija 285-1A (prvo izdanje, 1971): Prva dopuna publikacije 285-1 (1969). Cilindrične ćelije niklakadmijum sa sopstvenim obnavljanjem punjenja. Deo prvi: Opšte odredbe i metodi proveravanja. Cena: 5 šv. fr.

IEC/TC 22 — Usmeraći

Predlog preporuke za napajanja stabilizovana jednosmernom strujom. Deo prvi: Izraz i definicije. Upućeno na saglasnost po šestomesečnom pravilu. Rok za glasanje je 31. januar 1972. godine.

IEC/TC 29 — Elektroakustika

IEC publikacija 268-6 (prvo izdanje, 1971):

Uređaji za elektroakustičke sisteme. Šesti deo: Pomoćni pasivni sastavni delovi.

Cena 15 šv. fr.

IEC/TC 48 — Elektromehanički sastavni delovi za elektronske uređaje

IEC publikacija 149-2D (prvo izdanje, 1971):

Četvrti dodatak publikaciji 149-2 (1965). Grla za elektronske cevi. Drugi deo: Specifikacija za grla i mere grafičnih merila za veze i čepove.

Cena 18 šv. fr.

IEC publikacija 130-10 (prvo izdanje): Konektori za frekvencije ispod 3 MHz. Deseti deo: Konektor za spajanje sa spoljnim izvorom niskog napona, prenosnog uređaja namenjenog za rekreaciju.

Cena 18 šv. fr.

IEC/TC 49 — Piezoelektrični kristali i pripadajući uređaji

IEC publikacija 314 A (prvo izdanje, 1971): Prvi dodatak publikaciji 314 (1970). Uređaji za temperatursku kontrolu jedinki kristala kvarca.

Cena 31,50 šv. fr.

IEC/TC 52 — Štampana kola

IEC publikacija 249-2A (prvo izdanje), 1971: Prvi dodatak publikaciji 249-2 (1970). Osnovni materijal obložen metalom za štampana kola. Drugi deo: Specifikacije. Stanje površine.

Cena 6 šv. fr.

IEC/TC 56 — Pouzdanost sastavnih delova i opreme za elektroniku

IEC publikacija 362 (prvo izdanje, 1971): Smernice za kolekciju podataka o pouzdanosti, raspoloživosti i mogućnosti održavanja na osnovu rezultata eksploatacije elektronskih uređaja.

Cena 18 šv. fr.

IEC/TC 60 — Registrovanje

Izmena br. 1 (februar 1971) publikacije IEC 94 (treće izdanje, 1968): Registrovanje i sistem reprodukovanja na magnetnim trakama. Mere i karakteristike.

Cena 9 šv. fr.

Izmena br. 2 (maj 1971) publikacije 98 (drugo izdanje, 1964): Obradene gramofonske ploče i uređaji za reprodukovanje.

Cena 7,50 šv. fr.

CEE publikacija 10. Izmena 1 publikacije 10, deo I. Cena 1,80 din.

CEE publikacija 11. Izmena 1 publikacije 11, deo I. Cena 2,70 din.

CEE Rec 4. Stezaljke bez vijaka za spajanje provodnika bez posebne pripreme. Cena 5,60 din.

KALENDAR ZASEDANJA

Kalendar zasedanja tehničkih komiteta, potkomiteta i drugih organa međunarodnih organizacija: Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) i Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC).

U ovoj rubrici objavljujemo nova sazvana i planirana zasedanja, prema informacijama iz Biltena ISO i Biltena IEC koja u prethodnim biltenima »Standardizacija« nisu objavljena.

Planirana zasedanja označena su znakom*. Datumi i mesta ovih zasedanja biće naknadno definitivno određeni.

Zainteresovana preduzeća, organizacije i ustanove, koji žele da na svoj teret pošalju svoje stručnjake na neko od ovih zasedanja, treba da se obrate Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju (Beograd), Cara Uroša br. 54 radi dobijanja potrebnih objašnjenja i uputstva.

Za učešće na zasedanju ISO i IEC potrebno je pismeno ovlašćenje Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, pošto je JZS u tim organizacijama učlanjen u ime naše zemlje.

ISO

Oktobar

4—7	Tokijo	ISO/TC 97/SC 2	Računske mašine i obrada informacija/Skupovi znakova i kodiranje
7—8	Keln	ISO/TC 20/SC 9	Aero-i kosmonautika/Opterećenje vazduhoplova
11—13	Budimpešta	ISO/TC 39/SC 2	Maštine alatke/Uslovi ispitivanja
12—15	Cirih	ISO/TC 97/SC 8	Računske mašine i obrada informacija/Numeričko upravljanje mašinama
12—15	Moskva	*ISO/TC 67/SC 7	Materijal i oprema za industriju nafte i prirodnog gasa/Cevi za bušenje od aluminijumskih legura
13—15	Bordo	ISO/TC 8/SC 14	Brodogradnja/Jahte
13—15	Beč	*ISO/TC 122/SC 4	Ambalaža/Terminologija
14	Varna	ISO/TC 34/SC 5	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi/Mleko i mlečni proizvodi
14—15	Štutgart	ISO/TC 22/SC 3	Automobili/Električne veze
15	Varna	ISO/TC 34	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi
18—19	Njujork	ISO/TC 112/SC 6	Tehnologija vakuma/Nepropustljivost na gas
18—22	Njujork	*ISO/TC 112/SC 1	Tehnologija vakuma/Spojnice i prirubnice
18—22	Njujork	*ISO/TC 112/SC 2	Tehnologija vakuma/Baždarenje manometara
18—22	Njujork	*ISO/TC 112/SC 4	Tehnologija vakuma/Terminologija
20—22	Milano	ISO/TC 79/SC 2	Laki metali i njihove legure/Anodni aluminijum
25—26	Frankfurt	ISO/TC 29/SC 2	Sitan alat/Burgije
25—26	Pariz	ISO/TC 38/SC 9	Tekstil/Tekstilni materijal za ribarske mreže
26—27	Štokholm	ISO/TC 110/SC 2	Vozila unutrašnjeg transporta/Bezbednost motornih vozila unutrašnjeg transporta
27—28	Pariz	ISO/TC 31/SC 9	Gume, naplaci, i ventili/Cevi i ventili
27—29	Frankfurt	ISO/TC 29/SC 3	Sitan alat/Razvrtači
27—29	Pariz	ISO/TC 38/SC 7	Tekstil/Užarija, proizvodi od užadi i kanapa
28—29	Štokholm	*ISO/TC 110	Vozila unutrašnjeg transporta

Jesen

Novembar

1—2	SAD	*ISO/TC 70/SC 3	Definicije motora i mašina/Standardni radni uslovi, deklarisane snage i potrošnja goriva
2—3	SAD	*ISO/TC 33/SC 4	Terminologija/Hemijske analize
3—4	SAD	ISO/TC 70/SC 5	Motori sa unutrašnjim sagorevanjem/Regulisanje torzione vibracije i specijalni zahtevi (npr: ciklički uslovi)
5	SAD	ISO/TC 70/SC 4	Motori sa unutrašnjim sagorevanjem/Ispitivanja
8	London	ISO/TC 1/SC 5	Navozi/Navozi velike otpornosti prema zamaranju
8—9	London	ISO/TC 20/SC 6	Aero- i kosmonautika/Standardna atmosfera
9—11	London	ISO/TC 20/SC 4	Aero-i kosmonautika/Vijčana roba za letilice
10—12	London	ISO/TC 20/SC 5	Aero-i kosmonautika/Klimatski i radni uslovi za avionsku opremu
11—12	London	ISO/TC 20/SC 10	Aero-i kosmonautika/Cevi i cevni priključci za vazduhoplove
12	London	*ISO/TC 20/SC 2	Aero-i kosmonautika/Zakovice za avijaciju
10—12	Madrid	ISO/TC 8/SC 8	Brodogradnja/Brodska okna
15—78	London	*ISO/TC 20	Aero-i kosmonautika
22—24	Milano	ISO/TC 86/SC 5	Rashladni uredaji/Konstrukcija i ispitivanje frižidera za domaćinstvo

22—26	London	*ISO/TC 95/SC 14	Kancelarijske mašine/Tastatura
23—26	Pariz	ISO/TC 22	Automobili
23—26	London	ISO/TC 135/SC 2	Ispitivanja bez razaranja/Metode površinskog ispitivanja
Novembar/decembar			
29—1	Torino	ISO/TC 95/SC 7	Kancelarijske mašine/Terminologija, klasifikacija i označavanje (identifikacija)
30—1	Pariz	ISO/TC 69/SC 1	Primena statističkih metoda/Terminologija i simboli
30—3	Diseldorf	*ISO/TC 17/SC 10 *ISO/TC 17/SC 8 *ISO/TC 20/SC 8	Čelik/Čelici za posude pod pritiskom Čelik/Čelični odlici Aero-i kosmonautika/Terminologija aeronautike
Decembar			
6—8	London	*ISO/TC 115/SC 2	Pumpe/Metode merenja i ispitivanja
7—11	Moskva	*ISO/TC 10/SC 4	Crteži (opšti principi)/Šematsko prikazivanje u oblasti kinematike
8—10	London	*ISO/TC 115/SC 3 *ISO/TC 22/SC 5	Pumpe/Uslovi isporuka Automobili/Ispitivanje motora
1972			
Januar			
		*ISO/TC 112 *ISO/TC 112/SC 3	Tehnika vakuma Tehnika vakuma/Merenje karakteristika vaku- um pumpi
		*ISO/TC 113 *ISO/TC 145	Merenje protoka tečnosti u otvorenim kanalima Oznake i simboli
Januar/februar			
18—21	Cirih	ISO/TC 77	Azbest-cementni proizvodi
Februar			
11—14	Nju Delhi	*ISO/TC 8/SC 11	Brodogradnja/Terminologija, simboli, crteži itd.
Mart			
14—16	Berlin	*ISO/TC 44/SC 10	Varenje/Unifikacija tehničkih propisa u tehniči varenja metala
April			
5—7	Švedska	*ISO/TC 17/SC 6 *ISO/TC 33/SC 3 *ISO/TC 33/SC 6 *ISO/TC 111/SC 1 *ISO/TC 111/SC 2 *ISO/TC 111/SC 3	Čelik/Metode mehaničkog ispitivanja Vatrostalni materijal/Dimenzije Vatrostalni materijal/Uzimanje uzoraka Lanci za dizanje i njihove spojke/Lanci Lanci za dizanje i njihove spojke/Kuke Lanci za dizanje i njihove spojke/Pribor
Proljeće			
		*ISO/TC 20/SC 1	Aero i kosmonautika/Električne instalacije za dizalice
Maj/juni			
	Pariz	*ISO/TC 97/SC 1	Računske mašine i obrada informacija/Terminologija
	London	*ISO/TC 106 *ISO/TC 131	Materijal i proizvodi za zubarstvo Hidraulični sistemi i njihovi organi
Juni			
6—9		*ISO/TC 54	Etarska ulja
Septembar/oktobar			
Oktobar	London	*ISO/TC 140	Podne obloge
		*ISO/TC 33	Vatrostalni materijal
Jesen			
	Budimpešta ili Nemačka	*ISO/TC 34	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi
	Budimpešta ili Nemačka	*ISO/TC 34/SC 4	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi/Žitarice i mahunjače
	Nemačka	*ISO/TC 34/SC 5	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi/Mleko i mlečni proizvodi
	Hag	*ISO/TC 34/SC 6	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi/Meso i proizvodi od mesa
		*ISO/TC 46	Dokumentacija

IEC

Oktobar			
4—7	London	TC 52	Štampana kola
14	Beč	TC 15	Izolacioni materijal
4—8	Beč	SC 15 C	Specifikacije
8—11	Beč	SC 15B	Ispitivanja veka trajanja
12—13	Beč	SC 15A	Kratkotrajna ispitivanja
22 i 25	Štokholm	TC 22	Usmerači
18—22	Štokholm	SC 22E	Stabilizovana napajanja
18—22	Štokholm	SC 22D	Monofazni usmerači za električnu vuču
25—29	Štokholm	SC 22B	Usmerači sa poluprovodnikom
18,25—30	Štokholm	TC 47	Naprave od poluprovodnika i integrisana strujna kola
19—29	Štokholm	SC 47A	Integrisana strujna kola
20—23	Oslo	TC 18	Brodske električne instalacije
18	Oslo	SC 18B	Upravljanje i instrumentacija
19—20	Oslo	SC 18A	Kablovi i kabloske instalacije
29	Kopenhagen	TC 36	Izolatori
26 i 27	Kopenhagen	SC 36B	Izolatori za nadzemne vodove
28 i 29	Kopenhagen	SC 36C	Izolatori za podstanice
25,29 i 30	Hag (Sheveningen)	TC 65	Električna oprema za regulaciju i automatizaciju
Novembar			
9—12	Mihalo	TC 28	Koordinacija izolacije
8—13	Zagreb	SC 2F	Dimenzije ugljenih dirki rotacionih mašina
10—11	Zagreb	TC 16	Označavanje krajeva namotaja i druge oznake za raspoznavanje
16—19	Pariz	TC 71	Električna oprema za rudnike sa površinskom eksploatacijom
18—20	Pariz	SC 17C	Visokonaponski aparati u metalnom sklopu
18 i 19	Pariz	TC 20	Električni kablovi
15—17	Pariz	SC 20A	Kablovi visokog napona
16—18	Pariz	TC 26	Električno zavarivanje
23—26	Pariz	TC 39	Elektronske cevi
17—24	Pariz	SC 39A	Elektronske cevi za mikrotalase
18—20	Pariz	SC 46D	Konektori za kable za radiofrekvencije
22—26	Pariz	TC 49	Piezo-električni uređaji
Novembar/decembar			
29—4	Frankfurt	TC 61	Bezbednost električnih naprava za domaćinstvo

INFORMACIJE ISO

U ovoj rubrici objavljaju se stručne i druge informacije iz informativnog biltena Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO).

STANDARDIZACIJA OTKLANJA ZBRKU U ODRŽAVANJU AVIONA

Posada aviona kompanije Swissair mogla bi danas da preuzme komandu nekoga aviona KLM (holandske linije) ili SAS (skandinavske linije) i da njim pilotira bez najmanje teškoća. Zahvaljujući standardizaciji, unutrašnjost pilotske kabine i komande su potpuno ujednačene.

To je samo jedan deo izveštaja Karla Kaltenborna, člana Norveškog udruženja za standardizaciju, koji je nedavno intervjuisao g. Finn Andvig-a, direktora odeljenja za održavanje i mašinstvo norveškog sektora kompanije SAS.

G. Andvig je objasnio da se za održavanje aviona DC-9 i Metropolitan, kojim je zadužena Norveška, drži na skladištu 40 000 vrsta rezervnih delova. Otkako je osnovan Skandinavski nadzorni ured, svakodnevna kontrola tehničkih radova na održavanju aviona kompanije SAS u Norveškoj, Švedskoj i Danskoj koordinirana je u jednoj organizaciji. »Ranije je svako pitanje moralo biti zasebno podneto vazduhoplovnim nadleštвима svake od triju zemalja, a ova su, zavisno od svojih zakonskih propisa i drugih nacionalnih kriterijuma, često imala različita gledišta o predmetu raspravljanja. Sada se pitanje postavlja samo jednoj osobi i od nje odmah dobije odgovor. To je jedna vrsta racionalizacije i simplifikacije koja koristi sve aspekte standardizacije. Na taj način bili smo u stanju da eliminišemo sve nacionalne varijante, što je meni u velikoj meri olakšalo svakodnevni rad«, dodaо je g. Andvig.

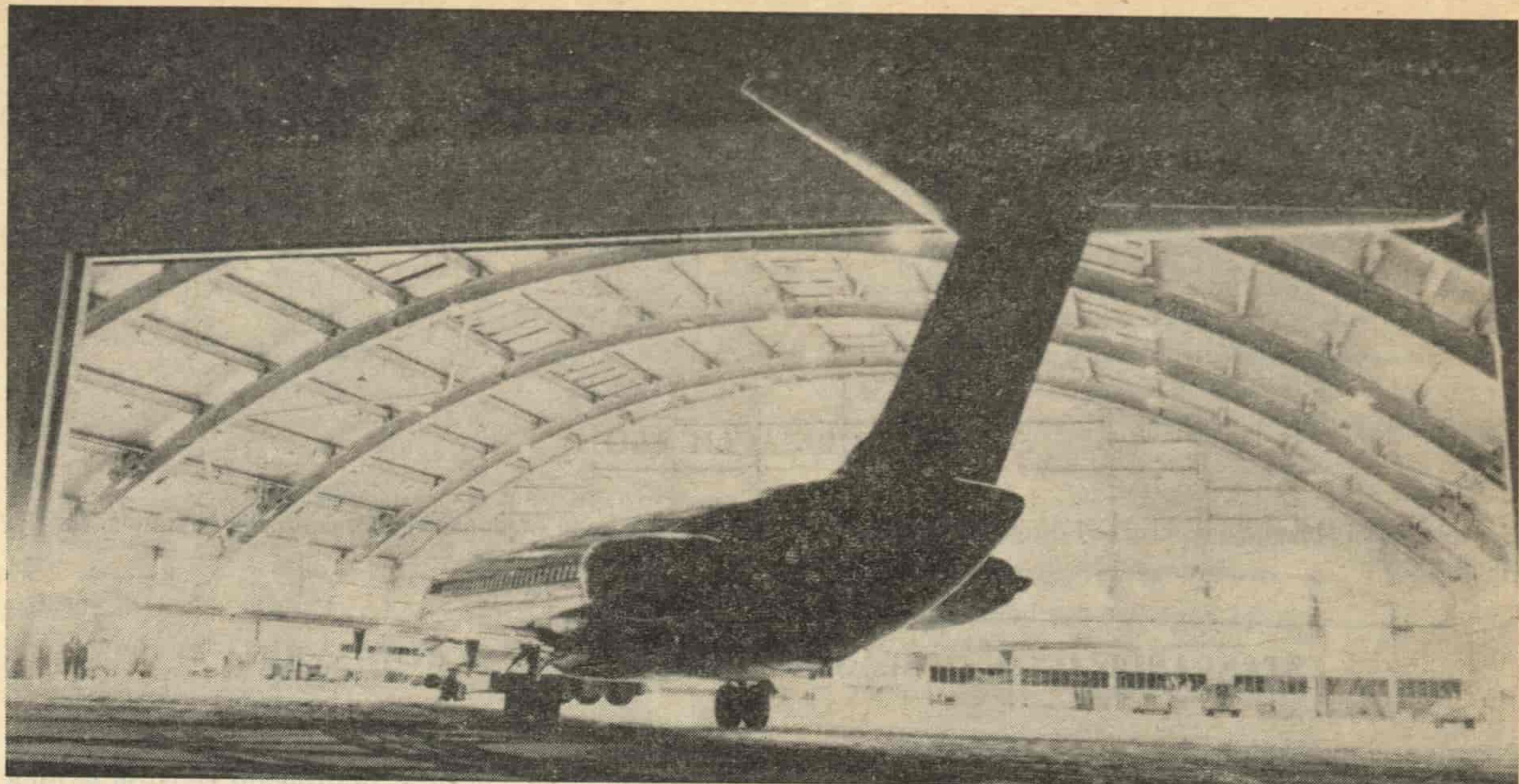
Sigurnosne uređaje kao što su pojasi sigurnosti i izlazi u slučaju opasnosti, odobravaju vazduhoplovna nadleštva zemlje u kojoj su ti uređaji proizvedeni. Time je ta oprema automatski odobrena i od skandinavskih vlasti. To je važan primer međunarodne saradnje posredstvom OACI (Organizacije međunarodnog civilnog vazduhoplovstva). Uslov za prijem u članstvo je, svakako, uzajamno priznavanje propisa ostalih članova.*)

Pre nešto više od dve godine, tri kompanije su se saglasile za standardnu unutrašnju izvedbu aviona Boeing 747 Jumbo-Jet. Umesto propisivanja vlastitih uslova o pilotskoj kabini, komandama, prostoriji za putnike i utovarnim uređajima, vazduhoplovne kompanije su usvojile zajednički model — što znači korak koji je omogućio znatne uštede. Osim toga su preduzete mere da se osnuje centar za generalne opravke aparata i za nabavku razne opreme.

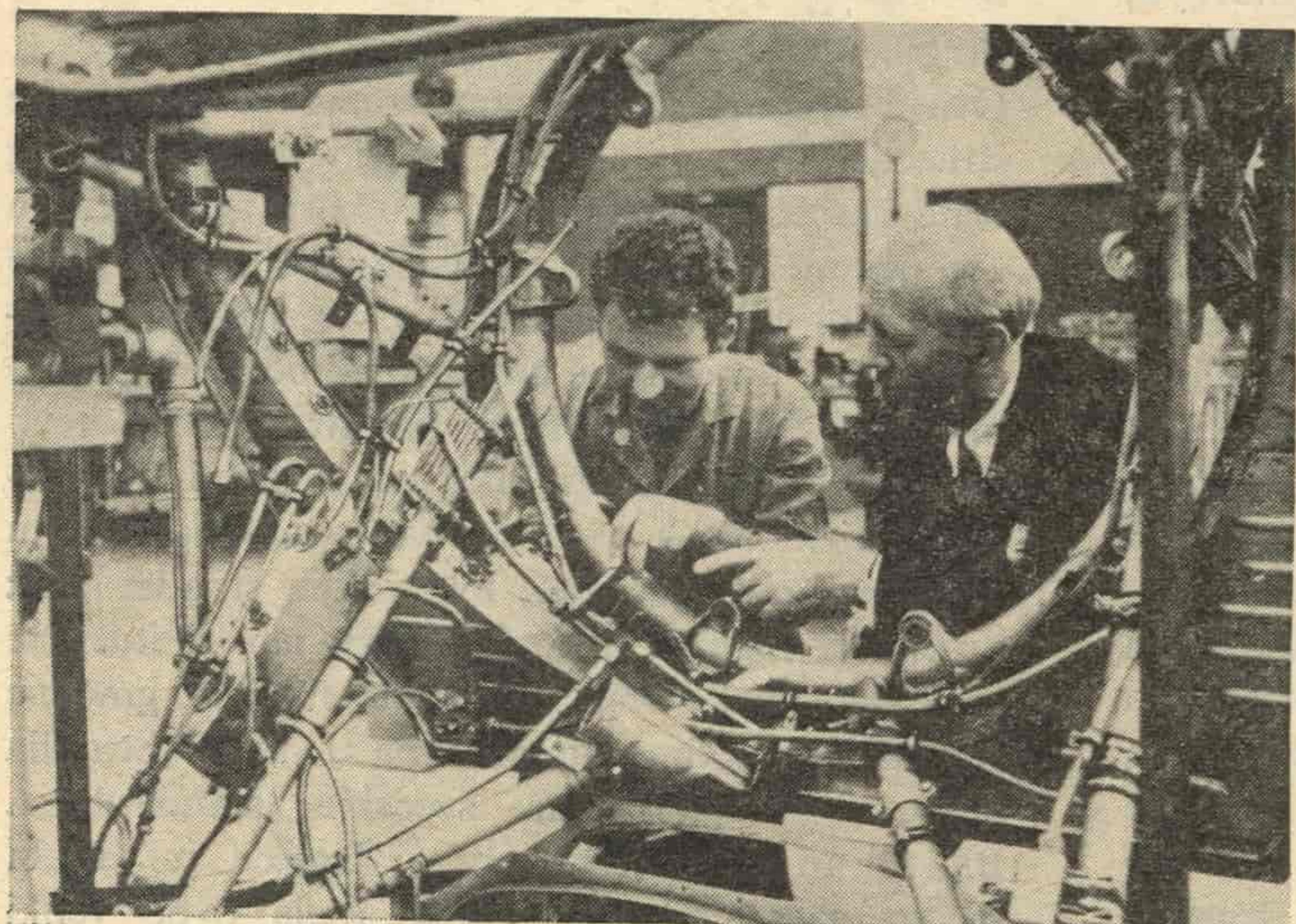
Ova harmonija se potpuno razlikuje od ranije situacije. G. Andvig se seća: »Ni jedan deo nekog britanskog aviona nije se mogao koristiti na nekom američkom avionu. U toku mnogih godina posle rata upotrebljavali smo britanske aparate »Sandringham« opremljene američkim motorima, ali je bilo uzaludno pokušavati da se vatrootporno crevo američkog motora priključi na nezapaljivu pregradu britanskog aviona. Sve ostalo na avionu odgovaralo je, naravno, britanskim standardima: dimenzije limova, zakovice, vijci, navoji itd. Pre toga smo imali nemačke aparate Junkers, građene prema nemačkim standardima i Saab Scania aparate građene prema švedskim standardima. Bila je to beznadežna zbrka. Izgleda mi da bi međunarodna standardizacija imala ovde veliki zadatak.«

U stvari je ISO već uradila mnogo korisnog posla u Tehničkom komitetu 20 (Aero- i kosmonautika) koji je izradio 55 preporuka ISO, a ima ih još četrdesetak u pripremi. Predmeti ovih preporuka obuhvataju počev od boja za označavanje kola mehaničkih komandi do priključaka za snabdevanje gorivom, zatim od standardizovanih pneumatika do lokacije pilotskih komandi. Međunarodna elektrotehnička organizacija (IEC), pridružena organizaciji ISO, takođe radi na standardizaciji električkih i elektrotehničkih predmeta iz oblasti aeronauteike.

*) Po istom principu je ISO nedavno obrazovala komitet CERTICO sa ciljem da uskladi nacionalne certifikate o saglasnosti sa standardima i da podstiče njihovo uzajamno priznavanje.

Sl. 1 Avion DC-9 se uvlači u hangar u Fornebu, Oslo. Norveška je zadužena za pregled i opravke svih aparata DC-9 i Metropolitan kompanije SAS.

Sl. 2 Mehaničar Ernst Jank objašnjava direktoru Finu Andvigu osobenosti oslanjanja motora Metropolitan.

Sl. 3 Magacioner John Andersen provrava jedan od brojnih motora Metropolitan koji se čuvaju kao rezerva u Fornebu.

(Service d'Information ISO, 21. april 1971)

OBJAVLJENI JUGOSLOVENSKI STANDARDI

»Službeni list SFRJ« br. 26/71 od 17. juna 1971.

JUS M.J6.228 — Poklopac za okna. Kanalski poklopac i četvrtasti okvir za optinno opterećenje 25 i 40 1971	Mp, tip E	3,50
JUS M.J6.281 — Kapak za ventilaciju 1971	.....	3,50
JUS M.J6.282 — Kapa za ulične ventile i slavine u vodovodima 1971	.....	3,50
JUS M.J6.283 — Kapa za ulične ventile i slavine u plinovodima 1971	.....	3,50
JUS M.J6.284 — Kapa za ulične hidrante 1971	.....	3,50
JUS M.J6.285 — Stupaljka 1971	.....	2,50
JUS M.J6.286 — Kapa za ulične zasune u plinovodima 1971	.....	3,50
JUS M.J6.287 — Kapa za ulične zasune u vodovodima 1971	.....	3,50
JUS C.D9.005 — Bakar i bakarne legure za gnječenje. Otkovci u kalupima. Tehnički uslovi za izradu i 1971	isporku	15.—
JUS C.E4.021 — Ploče od legure cinka za cinkografiju, za jednostepeno i višestepeno nagrizanje. Teh- 1971	nički uslovi za izradu i isporuku	7.—
JUS C.E4.022 — Ploče od legura cinka za offset. Tehnički uslovi za izradu i isporuku 1971	.....	5,50
JUS N.R2.301 — Elektronika i telekomunikacije. Keramički kondenzatori tipa 1. Opšti tehnički uslovi 1971	19.—	
JUS N.R3.010 — Visokostabilni nepromenljivi slojni otpornici tipa 1. Opšti tehnički propisi 1971	.....	15.—
JUS H.B1.019 — Anorganske hemikalije: 1971	Barijumhidroksid, tehnički	6,50
JUS H.B1.046 — „ Magnezijumhlorid, tehnički 1971	.....	7.—
JUS H.B1.055 — „ Kalijumhlorid, tehnički	.....	6,50
Navedeni standardi obavezni su i stupaju na snagu 1. oktobra 1971. god.		
JUS N.N0.022 — Elektronika i telekomunikacije. Uvodna razmatranja o pouzdanosti 1971	.....	3,50
Navedeni standardi primenjuju se od 1. oktobra 1971. godine.		
JUS M.A1.435 — Tolerancije u mašinogradnji. Tolerancije slobodnih mera. Dozvoljeno odstupanje slo- 1971	god. bodnih mera otkovaka od bakra i bakarnih legura za gnječenje	9,50
Navedeni standardi obavezni su i stupaju na snagu 1. januara 1972. god.		
JUS M.A1.240 — Tolerancije i naleganja: 1971	Tolerancije oblika. Definicije i primeri merenja	6,50
JUS M.A1.241 — Tolerancije položaja i pravilnosti obrtanja. Definicije i primeri merenja 1971	.....	6,50

JUS M.A1.242 — Tolerancije oblika, položaja i pravilnosti obrtanja. Brojčane vrednosti 1971	3,50
JUS C.T3.001 — Tehnika zavarivanja metala. Definicije pojmove i nazivi 1971	19.—
JUS R.F2.050 — Sredstva za propulziju brodova. Tehnički uslovi za kontrolu dimenzija vijačnih pro-pelera 1971	8,50

Navedeni standardi primenjuju se od 1. januara 1972. godine

»Službeni list SFRJ« br. 28/71 od 30. juna 1971. godine.

JUS F.D5.010 — Pleteni proizvodi za odevanje. Dopuna standarda za pletene proizvode za odevanje 1971	5,50
JUS F.Z0.010 — Tekstilni materijal za brisanje i čišćenje mašina i delova 1971	3,50
JUS P.A2.040 — Crteži u železničkom mašinstvu. 1971 Zaglavljे crteža	3,50
JUS P.A2.041 — „ Smernice za tehničko crtanje 1971	2,50
JUS P.G0.010 — Kočna oprema železničkih kola normalnog koloseka. Osnovni principi 1971	5,50
JUŠ P.G2.021 — Kočno polužje železničkih vozila. 1971 Zatezna spojka	5,50
JUS P.G2.022 — „ Šestostrane navrtke sa oblim navojem za zatezne spojke 1971	3,50
JUS P.G4.001 — Ručni točak kočnice železničkih vozila 1971	7.—
JUS P.N3.010 — Vrata železničkih putničkih i prtljažnih kola normalnog koloseka 1971	7.—
JUS P.P3.102 — Pridrške železničkih vozila normalnog koloseka. Oblik i mere 1971	3,50
JUS P.P3.103 — Rešetke stepenica železničkih vozila. Oblik i mere 1971	2,50
JUS M.Z2.353 — ISO — Konteneri. Terminologija 1971	6,50
Navedeni standardi obavezni su i stupaju na snagu 1. oktobra 1971. godine.	
JUS U.C2.200 — Provetravanje prostorija bez spoljnih prozora kroz vertikalne i horizontalne kanale 1971 prirodnim putem. Sistemi pojedinačnih kanala	4,50 4,50
JUS U.C2.201 — „ Sistemi sabirnih kanala 1971	4,50
JUS U.C2.202 — Provetravanje prostorija bez spoljnih prozora pomoću ventilatora	5,50
JUS M.D2.100 — Pokretne stepenice. Tehnički propisi i ispitivanja 1971	4,50
JUS B.D1.009 — Vučeni crepovi od gline 1971	6,50
JUS B.D1.010 — Presovani crepovi od gline 1971	6,50
JUS B.D1.011 — Pune opeke od gline 1971	4,50
JUS B.D1.013 — Fasadne pune opeke od gline 1971	4,50
JUS B.D1.014 — Šuplje fasadne opeke i blokovi od gline 1971	5,50

JUS B.D1.015 — Šuplje opeke i blokovi od gline	5,50
1971	
JUS B.D1.022 — Šuplje ploče od gline za pregradne zidove	4,50
1971	
JUS B.D1.024 — Porolit-ploče od gline	4,50
1971	
JUS B.D8.010 — Metode ispitivanja crepova od gline	6,50
1971	
JUS B.D8.011 — Metode ispitivanja opeka, blokova i ploča od gline	7.—
1971	
JUS U.N5.210 — Sanitarna oprema za stanove:	
1971	Kade od sivog liva ili čeličnog lima, emajlirane .....
	4,50
JUS U.N5.220 — „	Polukade od sivog liva ili čeličnog lima, emajlirane .....
1971	4,50
JUS U.N5.230 — „	Tušne kade od sivog liva ili čeličnog lima, emajlirane .....
1971	3,50

Navedeni standardi obavezni su i stupaju na snagu 1. januara 1972. god.

Izdavač: Jugoslovenski zavod za standardizaciju — Cara Uroša 54 — Beograd, telefon broj 634-322.
Odgovorni urednik: Slavoljub Vitorović, dipl. inž.

Cena pojedinom primerku din. 10. — Godišnja preplata din. 80. — Preplatu slati neposredno na adresu prodavnice Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, Beograd, ul. Kneza Miloša br. 16, pošt. fah br. 933 ili na žiro-račun br. 608-637-320-10

Stampa: Beogradski izdavačko-grafički zavod — Beograd

41

428/1971

700018604,10

COBIS